

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL

VERSENYTANÁCS

Vj/071-104/2011.

A Gazdasági Versenyhivatal eljáró versenytanácsa a Kovács Zoltán végelszámoló (Duna Libra Közgazdász Zrt.) által képviselt **Euromobilien Hungary Pénzügyi Szolgáltató Kft. „végelszámolás alatt”** (Budapest) eljárás alá vont vállalkozás ellen fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tárgyában folytatott versenyfelügyeleti eljárásban – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t .

Az eljáró versenytanács megállapítja, hogy az Euromobilien Hungary Pénzügyi Szolgáltató Kft. „végelszámolás alatt” vállalkozás 2010. június 1. és 2011. szeptember 6. között a fogyasztói csoportokkal kapcsolatos, nyomtatott sajtóban megjelent reklámjaival fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot folytatott, megsértve ezáltal a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény 3. §-ának (1) bekezdésében írt tilalmat, figyelemmel a 6. § (1) bekezdésének a), bd), bg), bh) és c) pontjaiban foglaltakra.

A fentiekre tekintettel az eljáró versenytanács az Euromobilien Hungary Pénzügyi Szolgáltató Kft. „végelszámolás alatt” vállalkozás számára megtiltja a jogsértő magatartás további folytatását, a jelen határozat kézhezvételétől számított 15 nap elteltével.

Az eljáró versenytanács emellett kötelezi az Euromobilien Hungary Pénzügyi Szolgáltató Kft. „végelszámolás alatt” vállalkozást 911.832 Ft (azaz kilencszáztizenegyezer-nyolcszázharminckét forint) összegű versenyfelügyeleti bírság megfizetésére, amelyet a határozat kézhezvételétől számított 30 napon belül a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037557-00000000 számú bírságbevételi számlája javára köteles megfizetni, a közlemény rovatban feltüntetve az eljárás alá vont nevét, a versenyfelügyeleti eljárás számát és a befizetés jogcímét (bírság).

Ha a kötelezett a bírságfizetési kötelezettségének határidőben nem tesz eleget, késedelmi pótlékot köteles fizetni. A késedelmi pótlék mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része. A bírság és a késedelmi pótlék meg nem fizetése esetén a Gazdasági Versenyhivatal megindítja a határozat végrehajtását.

A határozat felülvizsgálatát a kézhezvételtől számított 30 napon belül a Fővárosi Törvényszéknek címzett, de a Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsánál benyújtható vagy ajánlott küldeményként postára adott keresettel lehet kérni. A Fővárosi Törvényszék a pert tárgyaláson kívül bírálja el, a felek bármelyikének kérelmére azonban tárgyalást tart, mely kérelmet az ügyfél a keresetlevelében terjesztheti elő.

Az eljáró versenytanács meghozta továbbá az alábbi

v é g z é s t .

Az eljáró versenytanács a fentiekén túlmenően, az Euromobilien Hungary Pénzügyi Szolgáltató Kft. „végelszámolás alatt” vállalkozás által a fogyasztói csoportokkal összefüggésben a szerződéskötéshez kapcsolódóan nyújtott tájékoztatások tekintetében a versenyfelügyeleti eljárást megszünteti.

A végzés felülvizsgálatát a kézhezvételétől számított 8 napon belül a Fővárosi Törvényszékhez címzett, de a Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsánál benyújtandó, vagy ajánlott küldeményként postára adott jogorvoslati kérelemmel lehet kérni. A kérelmet a Fővárosi Törvényszék nemperes eljárásban bírálja felül, amely során kizárólag okirati bizonyításnak van helye, azonban a bíróság a feleket a szükségeshez képest meghallgathatja.

I n d o k o l á s

I.

Az eljárás megindításának körülményei

1. A Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) a 2011. szeptember 6-án kelt Vj/071/2011. számú végzésével versenyfelügyeleti eljárást indított az Euromobilien Hungary Pénzügyi Szolgáltató Kft. „végelszámolás alatt” (a továbbiakban: Euromobilien Kft. vagy eljárás alá vont) ellen, mivel észlelte, hogy az Euromobilien Kft. által kezelt, működtetett fogyasztói csoportokat népszerűsítő kereskedelmi gyakorlatok a fogyasztók részére valószínűsíthetően továbbra sem vagy nem egyértelműen adnak információt a fogyasztói csoportok azon lényeges tulajdonságairól, amelyek alapján a fogyasztók számára egyértelműen érzékelhető lenne, hogy milyen konstrukcióról van szó. Így többek között a vásárlói jog gyakorlásának tartalmáról és bizonytalan idejéről, a kockázati tényezőről, a megszerezhető termékek jellegéről, a fogyasztói csoportban történő részvétel költségeiről adott tájékoztatások tekinthetők kifogásolhatónak. Előbbiek révén az ügyfél annak reményében kívánhat szerződést kötni a fogyasztói csoport szervezőjével, hogy hamarosan pénzhez jut.
2. A fenti magatartással az Euromobilien Kft. a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Fttv.) 6. §-ának (1) bekezdésében foglalt tényállás megvalósításával valószínűsíthetően megsértette az Fttv. 3. §-ának (1) bekezdésében előírt tilalmat.
3. A Vj/071/2011. és Vj/071-009/2011. számú végzések alapján a versenyfelügyeleti eljárás a 2010. június 1. és 2011. szeptember 6. közötti, az eljárás alá vont által kezelt, működtetett fogyasztói csoportokkal kapcsolatos teljes tájékoztatási gyakorlatra kiterjed.

II.

Az eljárás alá vont

4. A 2009-ben alakult eljárás alá vont fogyasztói csoportok szervezésével, működtetésével foglalkozik. A 2010. és 2011. évre vonatkozó pénzügyi adatai nem ismertek, a Vj-

18/2010. számú eljárásból ismert ugyanakkor az Euromobilien Kft. 2009. évre előzetesen kalkulált nettó árbevétele.¹

5. Az Euromobilien Kft. fogyasztói csoportokkal kapcsolatos kereskedelmi gyakorlatát a GVH korábban a Vj-18/2010. számú ügyben már vizsgálta. Ebben az eljárásban megállapításra került, hogy az eljárás alá vont 2009 novembere és 2010 májusa között a fogyasztói csoportokkal kapcsolatos, nyomtatott sajtóban megjelent reklámjaival fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot folytatott. Az eljáró versenytanács (a továbbiakban: Versenytanács) határozatában eltiltotta az Euromobilien Kft.-t az általa szervezett fogyasztói csoportokkal kapcsolatos, a nyomtatott sajtóban 2010. május 31. előtt megjelentetett kereskedelmi kommunikációk alkalmazásával megvalósuló jogsértő magatartás további folytatásától, és 900.000 Ft versenyfelügyeleti bírság megfizetésére kötelezte. A Fővárosi Bíróság 2011. szeptember 14-én kelt 3.K.35.217/2010/6. számú ítéletével az Euromobilien Kft. Versenytanács határozatával szemben benyújtott keresetét elutasította. Az ítélet 2011. november 10-én jogerőre emelkedett.

III.

A fogyasztói csoport

6. A fogyasztói csoport
 - egy olyan önkéntes, ideiglenes vásárlási társulás, amely
 - speciális előtakarékosági formát kombinál
 - részletre történő vásárlással, és amely
 - szerencseelemet is tartalmaz, s amelyet
 - azzal a céllal hoznak létre, hogy meghatározott áruk (ingó vagy ingatlan dolog) tulajdonjogát az adott csoport egyes tagjai a csoport segítségével megszerezzék.
7. A csoport tagjai vállalják, hogy meghatározott ideig meghatározott összeget fizetnek be havonta abból a célból, hogy a megvásárolni kívánt dologra vonatkozó vásárlási jogot szerezzenek. A fogyasztói csoportokban való vásárlási forma ugyanakkor a hagyományos részletvásárlástól eltérő feltételeket teremt, így például az áruhoz jutás nem az első részlet megfizetésével egyidejűleg történik meg.
8. A szervező által rendszeresen megrendezett közgyűléseken megtartott sorsolásokon és/vagy előtörlesztés vállalása következtében dől el (ez utóbbi esetben annak alapján, hogy melyik tag vállalja a legtöbb még hátralévő részlet esedékesség előtti megfizetését), hogy a csoport résztvevői közül az adott alkalommal kik jutnak hozzá a vásárlási joghoz (kiket illet meg a kedvezményezett minőség), mely tagok számára nyílik meg a lehetősége annak, hogy megvásárolják a meghatározott ingóságot vagy ingatlant.
9. A futamidő végén, az összes törlesztő részlet hiánytalan teljesítése esetén az a fogyasztó is hozzájuthat (adott esetben akár 5-25 év múlva) a vásárlási joghoz, akit a futamidő alatt nem sorsoltak ki, illetve akinek anyagi forrásai nem tették lehetővé, hogy előtörlesztést vállaljon (azon fogyasztók esetében, akik a futamidő legelején jutnak a vásárlási joghoz, az előtakarékosági jelleg háttérbe szorul és a részletfizetési jelleg dominál).
10. A fogyasztói csoportok működésének lényeges tulajdonsága a szerencseelem, amely nemcsak a sorsolással, hanem az előtörlesztés vállalásának lehetőségével

¹ Vj/071-077/2011. sz. irat

összefüggésben is megmutatkozik, mivel a csoporttag előtt nem ismert és általa nem befolyásolható a többi csoporttag előtörlesztés-vállalási hajlandósága, nem tudható előre, hogy a vásárlói joghoz jutáshoz hány havi törlesztőrészlet felajánlása szükséges. Az előtörlesztés-vállalás lehetősége tehát olyan helyzetbe hozza a csoporttagokat egymással szemben, hogy kedvezményezettként történő mielőbbi kiválasztásuk érdekében versenyezniük kell, ami a kevésbé fizetőképes csoporttag előre nem ismert, kiszámíthatatlan hátrасorolásával járhat.

11. Kiemelendő, hogy ha a fogyasztó magasabb szerződéses értéket köt ki (az általa megszerezni tervezett dolog vételárát több millió forintban határozza meg), akkor több szerződéses pozícióval (több tagsággal, szerződéssel) kell rendelkeznie, s így az általa kívánt összeghez csak akkor juthat hozzá, ha mindegyik szerződéses pozícióra egyszerre sorsolják ki, vagy mindegyik csoportban ő ajánlja fel a legnagyobb törlesztőrészletet.
12. A fentiek egyben azt is eredményezik, hogy a fogyasztó bizonytalanságban van abban a vonatkozásban, hogy mikor jut a vásárlási joghoz, s ezáltal a fogyasztói csoportba történő belépéskor megszerezni kívánt áruhoz.
13. A fogyasztói csoportok szervezését, működését a vizsgált időszakban külön speciális jogszabály nem szabályozta.
14. A fogyasztói csoportok szervezőivel történő kapcsolatfelvétel kezdeményezése reklámokon, ügynöki hálózaton keresztül valósul meg. A fogyasztói csoportok szervezését az elmúlt években jellemzően széleskörű és intenzív reklámozás kísérte. A nyomtatott sajtóban a reklámok reklámújságokban, nagyobb példányszámú ingyenes vagy jellemzően szórakoztató napilapokban, körzeti magazinokban jelentek meg, olyanokban, ahol számos termék és szolgáltatás apróhirdetése mellett hitelközvetítők vagy más pénzügyi termékek hirdetései is megtalálhatóak.
15. A pénzügyi válság kitörése óta egyre magasabb a Központi Hitelinformációs Rendszer (a továbbiakban: KHR, ismertebb nevén: BAR-lista) alrendszerében – különösen a lakossági alrendszerben – nyilvántartott fennálló mulasztások, tartozások száma², és (részben ezáltal) azon személyek száma, akik bankoktól, hitelintézetektől, illetve pénzügyi vállalkozásoktól további hitelre nem számíthatnak. A fogyasztói csoportokat szervező cégek elsősorban ezeket a pénzügyileg sérülékeny fogyasztókat célozzák meg hirdeteikkel.
16. A termék (vásárlási jog megszerzése fogyasztói csoport tagjaként) célcsoportja elsődlegesen tehát az a fogyasztói réteg, amely valamilyen objektív oknál fogva nem tud banki hitelt vagy egyéb pénzügyi terméket igénybe venni, az ún. BAR-listások, azok, akiknek a jövedelmi szerkezete nem teszi lehetővé, hogy a bankok által kért feltételeknek megfeleljenek (nyugdíjasok, alacsony jövedelemmel bejelentett egyéni vállalkozók stb.), nem rendelkeznek a hitelfelvételhez szükséges önerővel, nem rendelkeznek a jelzáloghitel felvételéhez szükséges terhelhető ingatlannal, nem tudnak kezest, adóstársat állítani stb.

IV.

Az Euromobilien Kft. által szervezett fogyasztói csoportok jellemzői

17. Az Euromobilien Kft. a fogyasztói csoportok szervezésével kapcsolatos tevékenységét – a Vj-18/2010. számú ügyben feltárt tényállás szerint – 2009 novemberében kezdte meg. Az Euromobilien Kft. által alkalmazott Általános Szerződési Feltételekben (a

² <http://www.bisz.hu/khr>

továbbiakban: ÁSZF)³ és az egyéb, fogyasztóknak átadandó dokumentumokban foglaltak alapján az eljárás alá vont által szervezett és működtetett fogyasztói csoportok jellemzői az alábbiak szerint foglalhatók össze.

18. Az ÁSZF értelmében az Euromobilien Kft. vásárló, valamint különféle vállalkozási jellegű szolgáltatásokat igénybe vevő csoportok szervezését végzi, részletfizetéses ellenszolgáltatás elősegítése céljából. A fogyasztói csoport tagjává váló személy (mint megbízó) és az Euromobilien Kft. (mint megbízott) közötti megbízási szerződés és az ÁSZF alapján a megbízott kötelezi magát arra, hogy a szerződés tárgyának eladója, szolgáltatója, valamint a megbízó között létrejövő adásvételi, szolgáltatási szerződés megkötésének feltételeit megteremti oly módon, hogy az arra vonatkozó szerződés megköthető legyen, és a megbízó a szerződés tárgyát a megbízási szerződésben meghatározott számú részlet megfizetése mellett tulajdonként megszerezhesse. A megbízási tárgya a szerződés tárgyát képező dolog, szolgáltatás „részletfizetéses” megszerzésének elősegítése fogyasztói csoportok szervezése útján.
19. A megbízott szerződéses feladatát több megbízóval együttműködve, belőlük mint résztvevőkből csoportot szervezve látja el. A csoport természetes és/vagy jogi személyekből állhat, tagjai az Euromobilien Kft.-vel egyenként állnak szerződéses jogviszonyban.
20. A fogyasztói csoportot szervező megbízott a csoportba belépő személyek által befizetett díjelőlegekből a csoport részére elkülönített pénzügyi alapot képez. A tagok havonta egy meghatározott összeg fizetésére vállalnak kötelezettséget, amely két részből tevődik össze:
 - a dolog, illetve szolgáltatás aktualizált vételára, díja elosztva a csoport működési hónapjainak számával, ez az ún. nettó havi törlesztés (ezek a befizetések képezik a csoport közös alapját),
 - a szerződés szerint fennmaradó megbízási díj elosztva ugyancsak a csoport működési hónapjainak számával (a megbízási díj nem része a közös alapnak, a megbízottat illeti szerződéses kötelezettségeinek teljesítéséért, és a havi részletfizetések időpontjában, a részletek arányában esedékes).
21. A fentiekén túl a tagok szerződéskötéskor regisztrációs díjat is fizetnek az eljárás alá vontnak. A regisztrációs díj a megbízott bevételeit képezi.
22. A megszerzendő dologhoz, szolgáltatáshoz tartozó vásárlói jog megszerzése ún. elbíráláson történik, amelynek havonta / 3 havonta⁴ történő lebonyolításáról a fogyasztói csoport szervezője gondoskodik. A megbízott meghatározza, hogy a közös alap alapján hány vásárlói jog átadására nyílik lehetőség az adott elbíráláson. Az ily módon meghatározott számú vásárlói jog átadására vonatkozóan a kijelölés az ÁSZF (és az Euromobilien Kft. által a fogyasztóknak átadott „Tájékoztató”) szerint előtörlesztés vállalása vagy sorsolás útján történik.⁵
23. Az ÁSZF rendelkezései szerint az előtörlesztés vállalása nem árverseny, hanem a törlesztő-részletek esedékesség előtt történő befizetésére vonatkozó felajánlás, melynek alapján az előtörlesztés-vállalási eljárás során az lesz a nyertes, aki az adott havi elbíráláson a legtöbb aktuális havi részlet esedékesség előtti befizetését ígéri és teljesíti. Az előtörlesztés-vállalás azon aktuális havi törlesztő-részletek számát jelöli, amelyek befizetésére a megbízó a jog elnyerése után kötelezettséget vállal. Több azonos mértékű

³ Vj/071-022/2011. sz. irat

⁴ A vizsgált időszakban e tekintetben változás következhetett be; míg a korábbi időszakból származó ÁSZF minimum 3 havonta történő elbírálást rögzít, addig a későbbiekből származó ÁSZF havi rendszerességről szól.

⁵ A vizsgált időszakban e tekintetben változás következhetett be; míg a korábbi időszakból származó anyagok a sorsolást is említik, addig a későbbiek már csak az előtörlesztés-vállalást.

előtörlesztés-vállalás esetén a sorrend kijelölésének módjáról a megbízott jogosult dönteni. Amennyiben az előtörlesztés-vállalás útján juttatandó vásárlói jog átadásához a közös alap nagysága nem elégséges, a megbízott belátása szerint kiértékelheti az előtörlesztés-vállalást.

24. A megbízott az előtörlesztés befizetésével kapcsolatban kedvezményt adhat, de a csoport részére elkülönített pénzügyi alap nem sérülhet. A nyertes megbízó törlesztési időtartama az előtörlesztés-vállalás mértékével lerövidül. Az előtörlesztés-vállalási szelvény szerint a csoporttag kijelenti, hogy az előtörlesztésként felajánlott összeget a vásárlói jog átvétele előtt megfizeti az Euromobilien Kft. részére, vagy csökkentett vásárlói jogot tud átvenni. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a fogyasztó részéről ténylegesen nem történik befizetés, hanem lemond az igényelt összeg egy részéről annak érdekében, hogy hamarabb hozzájusson a fennmaradó összeghez.
25. A tagokat a szerződés keltétől számított 30 napig, de legfeljebb a soron következő elbírálás napjáig indoklás nélküli elállási jog illeti meg. Az ÁSZF megfogalmazása szerint az elállás a szerződést felbontja, és a megbízott a regisztrációs díj 10.000 Ft + ÁFA-n felüli részét a megbízónak az elállástól számított 90 napon belül visszatéríti. Az ÁSZF alapján a megbízó tudomásul veszi, hogy amennyiben a soron következő elbíráláson részt vesz, úgy számára az elállás lehetősége megszűnik.
26. Az ÁSZF alapján a részletfizetési kötelezettségeit maradéktalanul teljesítő megbízó a vásárlói jog átvétele előtt a megbízási szerződést felmondhatja. A felmondás, elállás jogkövetkezménye, hogy a befizetett vételár, előleg a megbízási díj levonásával a megbízó részére kamatmentesen a futamidő végén kerül visszafizetésre.
27. Az ÁSZF alapján a megbízó tudomásul veszi, hogy ha még nem vette át a vásárlói jogot, és egymást követő két hónap törlesztő-részletével késedelembe esik, akkor a csoportból automatikusan „kizárattatik”, a felmondás, illetve elállás esetére irányadó jogkövetkezmények mellett. Kizárás esetén a futamidő végén kifizetendő összegből kártérítésként a megbízottat megilleti a szerződés szerinti megbízási díj. Felmondás, illetve kizárás esetén a regisztrációs díj nem kerül visszatérítésre.
28. Az Euromobilien Kft. által szervezett fogyasztói csoportok számáról, futamidejéről, a csoporttagok számáról, a szerződéstől való elállás vagy a felmondás lehetőségével élő fogyasztók arányáról, a ténylegesen átadott fogyasztói jogok alakulásáról nem állnak rendelkezésre információk, mivel az eljárás alá vont a versenyfelügyeleti eljárás során együttműködési kötelezettségének nem tett eleget.
29. Az eljárásban beszerzett két megbízási szerződés⁶ alapján az alábbi adatok ismertek:
 - szerződéses érték: 1.000.000 Ft, megbízási díj: 45% + ÁFA, csoport fennállásának időtartama: 15 év;
 - szerződéses érték: 1.500.000 Ft, megbízási díj: 50% + ÁFA, egyszeri regisztrációs díj: 4% + ÁFA, csoport fennállásának időtartama: 25 év.
30. A Vj-18/2010. számú eljárásból ismert továbbá, hogy az Euromobilien Kft. fogyasztói csoportjaiban a legnagyobb szerződéses összeg 3.000.000 Ft, ennél magasabb összegre vonatkozó igény esetén a fogyasztónak több szerződést kell kötnie, és/vagy több csoportba kell belépnie.

⁶ Vj/071-022/2011. sz. irat

V.

A vizsgált kereskedelmi gyakorlat

31. A Vj/071/2011. és Vj/071-009/2011. számú végzések alapján a jelen eljárásban vizsgált kereskedelmi gyakorlatot az Euromobilien Kft. fogyasztói csoportokkal kapcsolatos teljes tájékoztatási gyakorlata képezi.

Szerződéskötéshez kapcsolódó tájékoztatások

32. A Versenytanács korábbi ügyekből származó hivatalos tudomása szerint a fogyasztói csoportok iránt a reklámok alapján érdeklődő fogyasztóknak az értékesítési irodákban dolgozó üzletkötők telefonon és személyesen nyújtanak további tájékoztatást. A fogyasztók „Megbízási szerződés” megkötésével csatlakoznak a fogyasztói csoporthoz, amelynek mellékletét képezi a „Tájékoztató” és az ÁSzF. A csoporttag emellett gyakran már a szerződéskötéskor is tehet előtörlesztés-vállalást „Előtörlesztést vállaló szelvény” kitöltésével.

Szóbeli tájékoztatás

33. A jelen versenyfelügyeleti eljárásban az üzletkötők által nyújtott szóbeli tájékoztatás tartalmával, menetével kapcsolatban nem áll rendelkezésre információ.

Megbízási szerződés⁷

34. A „Megbízási szerződés” a csoporttag és a megbízott adatai mellett a szerződés tárgyát képező dolog megnevezését és a szerződés értékét, a választott fogyasztói csoport főbb adatait, a regisztrációs és a megbízási díjat, valamint a megbízás tartalmának rövid leírását tartalmazza.

Tájékoztató⁸

35. A „Tájékoztató” tartalmazza, hogy
- az Euromobilien Kft. nem hitelintézet, nem bank, semmilyen pénzügyi szolgáltatást vagy kiegészítő pénzügyi szolgáltatást nem végez, hitelt nem nyújt, tevékenysége kizárólag fogyasztói csoportok szervezésére és működtetésére irányul;
 - a csoporttagok vásárlói joghoz juthatnak a futamidő során;
 - a csoporttag előtörlesztés vállalásával, illetve sorsolás útján juthat a vásárlói jogához;
 - a vásárlói jog elnyerésének időpontja előre nem meghatározható, előfordulhat, hogy a fogyasztó csak a futamidőn belül (amely lehet öt, illetve tizenöt év) jut hozzá;
 - az elállási jog gyakorlása mely feltételek szerint történhet;
 - egyidejűleg több szerződés kötése esetén a fogyasztó valószínűleg eltérő időpontban fog hozzájutni az egyes vásárlói jogokhoz.

Általános szerződési feltételek⁹

36. Az ÁSzF rendelkezéseinek részletes ismertetését a IV. fejezet tartalmazza.

⁷ Vj/071-022/2011. sz. irat

⁸ Vj/071-022/2011. sz. irat

⁹ Vj/071-022/2011. sz. irat

37. Az „Előtörlesztést vállaló szelvényen” jelöli a csoporttag, hány havi díj összegű előtörlesztését ajánlja fel annak érdekében, hogy a soron következő közgyűlésen a vásárlói jogot elnyerje. A szelvény aláírásával a csoporttag kijelenti, hogy a felajánlott összeget a vásárlói jog átvétele előtt kötelezően megfizeti az Euromobilien Kft. részére, vagy csökkentett vásárlói jogot tud átvenni. A szelvényen kitöltendő az előtörlesztés, a csökkentett vásárlói jog és a visszafizetendő összeg.

Reklámok, nyomtatott sajtóban megjelent hirdetések

38. Az Euromobilien Kft. az eljárással érintett fogyasztói csoportokat szervező tevékenység népszerűsítése céljából rendszeresen jelentetett meg hirdetéseket a nyomtatott sajtóban a vizsgált időszakban. Ezek tekintetében az időszak elején az eljárás alá vont járt el a hirdetések megrendelőjeként is, a későbbiekben azonban (2011 márciusától) a Twoforone Kft. rendelte meg a hirdetéseket, a kiadókkal való kapcsolattartást ugyanakkor mindvégig egyazon személy, S. K. intézte.
39. A versenyfelügyeleti eljárás során ismertté vált, hogy a Twoforone Kft. az Euromobilien Kft. mellett egy másik fogyasztói csoportokat szervező vállalkozás, a 1st 2011 Pénzügyi Szolgáltató Kft. (a továbbiakban: 1st Kft.)¹¹ hirdetéseinek megrendelésében is közreműködik, az együttműködés tartalmára vonatkozóan azonban nem áll rendelkezésre írásos szerződési dokumentáció. S. K. tanúkénti meghallgatásán¹² előadta, hogy a Twoforone Kft. reklámtevékenységgel foglalkozó cég, mellyel ő személy szerint „jogilag nem áll kapcsolatban (...), csak szóbeli megállapodása van a társasággal.” E körben feladatként a Twoforone Kft. és az Euromobilien Kft. / 1st Kft., valamint a hirdetést megjelentető újságok közötti kapcsolattartást (megrendelések, e-mailek továbbítása a hirdető cégek és az újságok között) jelölte meg. S. K. ismertette továbbá, hogy korábban és a tanúmeghallgatása időpontjában is az Euromobilien Kft. üzletkötője volt. Elmondása szerint a Twoforone Kft. kapcsolattartója arra tekintettel lett, hogy az Euromobilien Kft. nevében eljárva már magas kedvezményeket ért el az újságoknál.
40. Mivel az Euromobilien Kft., a 1st Kft., illetve a Twoforone Kft. nem szolgáltatott adatot arra vonatkozóan, hogy hirdetéseik mely sajtóorgánokban, mikor, milyen tartalommal jelentek meg, a GVH a kiadók megkeresésével szerzett információkat ezzel kapcsolatban. A hirdetésekben azonban a fogyasztói csoportot szervező cég neve nem szerepel, a hirdetések megjelenítése a vizsgált időszak folyamán változ(hat)ott, és a hirdetések megrendelését 2011 márciusától nem az eljárás alá vont, hanem a Twoforone Kft. végezte, így a Versenytanács a rendelkezésre álló adatok alapján az alábbiakat vette figyelembe annak megállapítása során, hogy mely hirdetések köthetők a jelen eljárás tárgyához:
- az Euromobilien Kft. által megrendelt hirdetések a kiadók adatszolgáltatásai alapján,¹³
 - a kiadók nyilatkozatai¹⁴ és S. K. tanúvallomása¹⁵ a Twoforone által megrendelt reklámok „mögötti” hirdető személyéről,
 - a hirdetésekben szereplő telefonszámok előfizetőiről rendelkezésre álló információk,¹⁶

¹⁰ Vj/071-022/2011. sz. irat

¹¹ A 1st Kft. kereskedelmi gyakorlatát a GVH a Vj/057/2011. számon indított versenyfelügyeleti eljárásban vizsgálja.

¹² Vj/071-072/2011. sz. irat

¹³ Vj/071-010/2011., Vj/071-015/2011., Vj/071-018/2011., Vj/071-019/2011. sz. iratok

¹⁴ Vj/071-068/2011., Vj/071-075/2011. sz. iratok

¹⁵ Vj/071-072/2011. sz. irat

- a hirdetések szövegének és grafikai megjelenítésének, illetve a hirdetésekben szereplő címeknek és telefonszámoknak az egyezősége.

41. A fentiek mentén a rendelkezésre álló adatok szerint a 2010. június 1. és 2011. szeptember 6. közötti vizsgált időszakban az Euromobilien Kft. által szervezett fogyasztói csoportok népszerűsítésére az alábbiak szerint jelentek meg hirdetések:

Lap neve	Lap jellege	Terjesztés helye	Hirdetés típusa*	Megjelenések száma	Megjelenések költsége**
Bors	Szórakoztató napilap	országos	a), b), c)	legalább 170	[...] Ft
Blikk	Szórakoztató napilap	országos	b)	legalább 1	[...] Ft
Metropol	Ingyenes közéleti-politikai napilap	Budapest és nagyobb vidéki városok	b), d), e)	189	[...] Ft

* Vö. alábbi 43. pont.

** A pontos érték üzleti titkot képez.

Az eljárás alá vont a Helyi Téma című ingyenes információs hetilapban is számos alkalommal jelentetett meg hirdetéseket, a vizsgált időszak folyamán összesen több tízmillió forintos értékben, azonban ezen hirdetések egy része megegyezett a Vj-18/2010. számú eljárásban vizsgált hirdetésekkel, más részüket illetően pedig az előző pontban ismertetett kritériumok alapján sem állapítható meg minden kétséget kizáróan az, hogy azok az Euromobilien Kft. hirdetési. Mindezekre tekintettel a Versenytanács a Helyi Téma című kiadványban megjelent hirdetéseket jelen döntésében nem értékeli. Ugyancsak figyelmen kívül hagyta a Versenytanács a Bors és a Blikk című napilapokban a Vj-18/2010. számú eljárásban vizsgált hirdetésekkel azonos tartalommal megjelent reklámokat, így az azokra vonatkozó adatok a fenti táblázatban sem szerepelnek.

42. A kiadók adatszolgáltatásaiból ismertek a reklámok megjelentetésével kapcsolatban felmerült egyes költségek (vö. 41. pont).
43. A nyomtatott sajtóban megjelent reklámok az alábbiakat tartalmazták:

- a) *„Itt a megoldás!*
1 000 000 Ft 3 334 Ft/hótól
2 500 000 Ft 8 334 Ft/hótól
5 000 000 Ft 16 667 Ft/hótól
10 000 000 Ft 33 334 Ft/hótól
Akció! Bar-listásoknak, nyugdíjasoknak is!
Előtörlesztés lehetséges!
Cím(ek) / Telefonszám(ok)
Vásárlói csoport rendszer. Részletes tájékoztatás irodánkban.”

Egyes változatokban szerepel a „*Cégeknek is!*” kitétel. Ilyen esetekben a 2 500 000 Ft-os összeg helyett 20 000 000 Ft van feltüntetve, mellette pedig a 66 668 Ft/hótól szöveg.

Egyes verziókban az utolsó sorban szereplő információ a főszöveghez képest elfordítva, a hirdetés oldalán, szinte olvashatatlanul apró betűkkel van feltüntetve.

¹⁶ Vj/071-052/2011., Vj/071-053/2011., Vj/071-055/2011., Vj/071-056/2011., Vj/071-062/2011., Vj/071-070/2011. sz. iratok

- b) *„Pénzügyi gondja van? Itt a megoldás?
Fix törlesztés! Lehetőség költségmentes előtörlesztésre!
Bar-listásoknak, nyugdíjasoknak is!
1 000 000 Ft 3 334 Ft/hótól
2 500 000 Ft 8 334 Ft/hótól
5 000 000 Ft 16 667 Ft/hótól
10 000 000 Ft 33 334 Ft/hótól
Cím(ek) / Telefonszám(ok)
Fogyasztói csoport rendszer.”*

Egyes változatokban szerepel a „*Cégeknek is!*” kitétel. Ilyen esetekben a 2 500 000 Ft-os összeg helyett 20 000 000 Ft van feltüntetve, mellette pedig a 66 668 Ft/hótól szöveg.

Egyes verziókban az utolsó sorban szereplő információ túl a „*már 20 éve Magyarországon*” szlogen is olvasható. A főszöveghez képest elfordítva, a hirdetés oldalán, szinte olvashatatlanul apró betűkkel a következő szöveg van feltüntetve: „*A hirdetés tájékoztató jellegű. Nem bankhitel.*”

- c) *„Pénzügyi gondja van? Mi segítünk!
Fix törlesztés! Lehetőség költségmentes előtörlesztésre!
Cégeknek, Bar-listásoknak, nyugdíjasoknak is!
1 000 000 Ft 3 334 Ft/hótól
5 000 000 Ft 16 667 Ft/hótól
10 000 000 Ft 33 334 Ft/hótól
20 000 000 Ft 66 668 Ft/hótól
Cím(ek) / Telefonszám(ok)
Fogyasztói csoport rendszer.”*

A főszöveghez képest elfordítva, a hirdetés oldalán, szinte olvashatatlanul apró betűkkel a következő szöveg van feltüntetve: „*A hirdetés tájékoztató jellegű. Nem bankhitel.*”

- d) *„Itt a megoldás!
1 000 000 3 335 Ft/hótól
3 000 000 10 000 Ft/hótól
10 000 000 33 335 Ft/hótól
Akció! Bar-listásoknak, nyugdíjasoknak is!
Lehetőség költségmentes előtörlesztésre!
Cím(ek) / Telefonszám(ok)
Vásárlói csoport rendszer.
Részletes tájékoztatás irodánkban. Nem bankhitel.”*

- e) *„Ha segítségre van szüksége!
1 000 000 Ft 3 334 Ft/hótól
2 500 000 Ft 8 334 Ft/hótól
5 000 000 Ft 16 667 Ft/hótól
10 000 000 Ft 33 334 Ft/hótól
20 000 000 Ft 66 668 Ft/hótól
Fix törlesztés! Lehetőség költségmentes előtörlesztésre!
Bar-listásoknak, nyugdíjasoknak is!
Cégeknek is!
Cím(ek) / Telefonszám(ok)
Fogyasztói csoport rendszer.”*

Egyes verziókban az utolsó kitétel a főszöveghez képest elfordítva, a hirdetés oldalán, szinte olvashatatlanul apró betűkkel van feltüntetve.

VI.

Az eljárás alá vont álláspontja

44. Az Euromobilien Kft. a vizsgált magatartással kapcsolatos álláspontját nem terjesztette elő. A Versenytanács előzetes álláspontjának kézhezvételét követően az eljárás alá vontat képviselő végelszámoló arról tájékoztatta a GVH-t, hogy a vállalkozás volt képviselői a végelszámolóval nem vették fel a kapcsolatot, és nem adták át a cég iratanyagát. Erre tekintettel a végelszámoló előadta, hogy az eljárás alá vonttal kapcsolatban érdemben nem tud nyilatkozatot tenni.¹⁷

VII.

Jogi háttér

45. Az Fttv. 1. §-ának (1) bekezdése értelmében az Fttv. állapítja meg az áruhoz kapcsolódó, a kereskedelmi ügylet lebonyolítását megelőzően, annak során és azt követően a fogyasztóval szemben alkalmazott kereskedelmi gyakorlatokra, valamint az ilyen kereskedelmi gyakorlat tekintetében alkalmazott magatartási kódexekre vonatkozó követelményeket, és az azok megsértésével szembeni eljárás szabályait. Ugyanezen cikk (2) bekezdése szerint a törvény hatálya arra a kereskedelmi gyakorlatra terjed ki, amely a Magyar Köztársaság területén valósul meg, továbbá arra is, amely a Magyar Köztársaság területén bárkit fogyasztóként érint.
46. Az Fttv. 2. §-a szerint
- a) fogyasztó az önálló foglalkozásán és gazdasági tevékenységén kívül eső célok érdekében eljáró természetes személy,
 - c) az Fttv. alkalmazásában áru minden birtokba vehető forgalomképes ingó dolog – ideértve a pénzt, az értékpapírt és a pénzügyi eszközt, valamint a dolog módjára hasznosítható természeti erőket – (a továbbiakban együtt: termék), az ingatlan, a szolgáltatás, továbbá a vagyoni értékű jog,
 - d) a kereskedelmi gyakorlat a vállalkozásnak, illetve a vállalkozás érdekében vagy javára eljáró személynek az áru fogyasztók részére történő értékesítésével, szolgáltatásával vagy eladásösztönzésével közvetlen kapcsolatban álló magatartása, tevékenysége, mulasztása, reklámja, marketingtevékenysége vagy egyéb kereskedelmi kommunikációja,
 - h) az ügyleti döntés a fogyasztó arra vonatkozó döntése, hogy kössön-e, illetve hogyan és milyen feltételek mellett kössön szerződést, továbbá hogy gyakorolja-e valamely jogát az áruval kapcsolatban.
47. Az Fttv. 3. §-ának (1) bekezdése alapján tilos a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat. A (3) bekezdés alapján a (2) bekezdés értelmében tisztességtelen különösen az a kereskedelmi gyakorlat, amely megtévesztő (6. § és 7. §) vagy agresszív (8. §).
48. Az Fttv. 4. §-ának (1) bekezdése értelmében a kereskedelmi gyakorlat megítélése során az olyan fogyasztó magatartását kell alapul venni, aki ésszerűen tájékozottan, az adott helyzetben általában elvárható figyelmességgel és körültekintéssel jár el, figyelembe véve az adott kereskedelmi gyakorlat illetve áru nyelvi, kulturális és szociális vonatkozásait is. Ha a kereskedelmi gyakorlat a fogyasztók egy meghatározott csoportjára irányul, az adott csoport tagjaira általánosan jellemző magatartást kell figyelembe venni. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése szerint, ha a kereskedelmi gyakorlat csak a fogyasztóknak egy, az adott gyakorlat vagy az annak alapjául szolgáló

¹⁷ Vj071-095/2011. sz. irat

- áru vonatkozásában koruk, hiszékenységük, szellemi vagy fizikai fogyatkozásuk miatt különösen kiszolgáltatott, egyértelműen azonosítható csoportja magatartásának torzítására alkalmas, és ez a kereskedelmi gyakorlat megvalósítója által ésszerűen előre látható, a gyakorlatot az érintett csoport tagjaira általánosan jellemző magatartás szempontjából kell értékelni.
49. Az Fttv. 6. §-ának (1) bekezdése szerint megtévesztő az a kereskedelmi gyakorlat, amely valótlan információt tartalmaz, vagy valós tény – figyelemmel megjelenésének valamennyi körülményére olyan módon jelenít meg, hogy megtéveszti vagy alkalmas arra, hogy megtéveszse a fogyasztót az alábbiak közül egy vagy több tényező tekintetében és ezáltal a fogyasztót olyan ügyleti döntés meghozatalára készíti, amelyet egyébként nem hozott volna meg, vagy erre alkalmas:
- a) az áru létezése, természete, figyelembe véve a termékmegnevezésére vonatkozó jogszabályi előírásokat is,
 - b) az áru lényeges jellemzői, így különösen
 - bd) előállításának vagy szolgáltatásának módja és időpontja,
 - bg) az adott célra való alkalmassága, a használatától várható eredmények, előnyei,
 - bh) veszélyessége, kockázatai,
 - c) az áru ára, illetve díja, az ár, illetve díj megállapításának módja, különleges árkedvezmény vagy árelőny megléte.
50. Az Fttv. 9. §-ának (1) bekezdése értelmében a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértéséért felel az a vállalkozás, amelynek a kereskedelmi gyakorlattal érintett áru értékesítése, eladásának ösztönzése közvetlenül érdekében áll. A (2) bekezdés alapján az (1) bekezdés szerinti vállalkozás felel akkor is, ha a kereskedelmi gyakorlatot szerződés alapján más személy valósítja meg a vállalkozás érdekében vagy javára. A (3) bekezdés szerint a (2) bekezdéstől eltérően, a kereskedelmi kommunikáció megjelenítési módjával összefüggő okból eredő jogsértésért az is felel, aki a kereskedelmi kommunikációt az arra alkalmas eszközök segítségével megismerhetővé teszi, valamint aki önálló gazdasági tevékenysége körében a kereskedelmi kommunikációt megalkotja vagy ezzel összefüggésben egyéb szolgáltatást nyújt, kivéve, ha a jogsértés az (1) bekezdés szerinti vállalkozás utasításának végrehajtásából ered. Az ilyen jogsértő kereskedelmi gyakorlattal okozott kárért e személyek az (1) bekezdés szerinti vállalkozással egyetemlegesen felelnek.
51. Az Fttv. 14. §-a alapján a vállalkozás – az eljáró hatóság felhívására – a kereskedelmi gyakorlat részét képező tényállítás valóságát igazolni köteles. Ha a vállalkozás nem tesz eleget ennek a kötelezettségnek, úgy kell tekinteni, hogy a tényállítás nem felelt meg a valóságnak. Erre a vállalkozást a hatóság felhívásában figyelmeztetni kell.
52. Az Fttv. 19. §-ának c) pontja alapján a Gazdasági Versenyhivatal a kereskedelmi gyakorlat tisztességtelenségének megállapítására irányuló versenyfelügyeleti eljárásában a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvénynek (a továbbiakban: Tpv.) rendelkezéseit alkalmazza, az Fttv.-ben meghatározott eltérésekkel.
53. A Tpv. 72. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján az eljáró versenytanács a vizsgáló jelentésének kézhezvételét követően az eljárást megszünteti akkor is, ha a vizsgálat során beszerzett bizonyítékok alapján nem állapítható meg törvénysértés, és az eljárás folytatásától sem várható eredmény.
54. A Tpv. 77. §-a (1) bekezdésének d) pontja alapján az eljáró versenytanács határozatában megállapíthatja a magatartás törvénybe ütközését, illetve f) pontja

értelmében megtilthatja a törvény rendelkezéseibe ütköző magatartás további folytatását.

55. Az eljáró versenytanács a Tpv. 78. §-ának (1) bekezdése értelmében bírságot szabhat ki azzal szemben, aki a Tpv., illetve az Fttv. rendelkezéseit megsérti. A bírság összege legfeljebb a vállalkozás, illetve annak – a határozatban azonosított – vállalkozáscsoportnak a jogsértést megállapító határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet, amelynek a bírsággal sújtott vállalkozás a tagja. A (2) bekezdés szerint, ha az (1) bekezdés szerinti vállalkozásoknak, illetve vállalkozáscsoportnak a jogsértést megállapító határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért nettó árbevételéről nem áll rendelkezésre hitelesnek tekinthető információ, a bírság maximumának meghatározásakor az utolsó hitelesen lezárt üzleti év árbevétele az irányadó. A (3) bekezdés rögzíti, hogy a bírság összegét az eset összes körülményeire – így különösen a jogsérelem súlyára, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértéssel elért előnyre, a jogsértő felek piaci helyzetére, a magatartás felröhátóságára, az eljárást segítő együttműködő magatartására, a törvénybe ütköző magatartás ismételt tanúsítására – tekintettel kell meghatározni. A jogsérelem súlyát különösen a gazdasági verseny veszélyeztetettségének foka, a fogyasztók, üzletfelek érdekei sérelmének köre, kiterjedtsége alapozhatja meg.

VIII.

A Versenytanács döntése

A Versenytanács és a bíróságok joggyakorlata

56. Általános követelményként fogalmazódik meg, hogy a vállalkozásnak a fogyasztók irányában tanúsított kereskedelmi gyakorlata feleljen meg a tisztesség követelményének, a jogszabályi előírásoknak.
57. Az elmúlt években a GVH több eljárást folytatott fogyasztói csoportokat szervező vállalkozásokkal szemben, megállapítva, hogy a vállalkozások a fogyasztók megtévesztésére alkalmas magatartást tanúsítottak.¹⁸ Az eljáró versenytanács (a továbbiakban: Versenytanács) határozataival szemben benyújtott kereseteket a bíróságok elutasították.
58. A GVH által a fogyasztói csoportokat szervező, működtető vállalkozásokkal szemben korábban lefolytatott eljárásokban megszületett határozatok bírósági felülvizsgálata során hozott ítéletekben a bíróságok világos, egyértelmű megállapításokat tettek a fogyasztói csoportokat szervező, kezelő vállalkozások kereskedelmi kommunikációival összefüggésben.¹⁹
59. Az ítéletekben foglaltak alapján a Versenytanács kiemeli, hogy a jogi szabályozás azt a kötelezettséget rója a vállalkozásokra, hogy az adott szolgáltatás kereskedelmi kommunikációja igaz, pontos és valóságos legyen, valós képet adjon a szolgáltatásról.

¹⁸ Vj-1/2005., Vj-149/2005., Vj-150/2005., Vj-183/2005., Vj-207/2005., Vj-163/2007., Vj-115/2008., Vj-111/2009., Vj-132/2009., Vj-13/2010., Vj-18/2010.

¹⁹ A Vj-1/2005. számú ügy kapcsán lásd a Fővárosi Törvényszék 7.K.32.673/2005/5. számú és a Fővárosi Ítéletábrla 2.Kf.27.707/2006/7. számú ítéletét; a Vj-149/2005. számú ügy kapcsán lásd a Fővárosi Törvényszék 7.K.32.275/2006/7. számú ítéletét; a Vj-150/2005. számú ügy kapcsán lásd a Fővárosi Ítéletábrla 2.Kf.27.843/2006/6. számú ítéletét; a Vj-183/2005. számú ügy kapcsán lásd a Fővárosi Törvényszék 7.K.32.243/2006/9. számú és a Fővárosi Ítéletábrla 2.Kf.27.223/2008/7. számú ítéletét; a Vj-207/2005. számú ügy kapcsán lásd a Fővárosi Törvényszék 11.K.33.078/2006/10. számú és a Fővárosi Ítéletábrla 2.Kf.27.124/2007/6. számú ítéletét; a Vj-163/2007. számú ügy kapcsán lásd a Fővárosi Törvényszék 2.K.33.174/2008/7. számú és a Fővárosi Ítéletábrla 2.Kf.27.097/2009/5. számú ítéletét; a Vj-13/2010. számú ügy kapcsán a Fővárosi Törvényszék 2.K.34.217/2010/6. számú ítéletét.

Jogilag tilalmazott, hogy a kereskedelmi kommunikáció (így pl. a reklám) akár a termék egésze, akár lényeges tulajdonsága kapcsán olyan hamis képet adjon a fogyasztó számára, amely őt megtévesztheti. Ha a vállalkozás reklámjában bármiféle tényközlésbe bocsátkozik, akkor annak a fogyasztói döntést megalapozó lényeges információkat valóság-hű módon kell tartalmaznia. Ilyenkor elsődlegesen a vállalkozásé a felelősség, hogy a reklám terjedelmi korlátai között meghatározza a tájékozott fogyasztói döntés meghozatalához elengedhetetlenül szükséges minimális információk körét. A joggyakorlat által megkövetelt teljes körű tájékoztatást nyújtó reklám fogalma a reklámozott szolgáltatás lényeges (különösen a fogyasztók számára más hasonló szolgáltatásokhoz vagy szolgáltatáshoz képest előnytelen) tulajdonságainak megjelenítésére vonatkozik, azzal, hogy a kereskedelmi kommunikáció kapcsán figyelemmel kell lenni a szolgáltatás igénybevételéhez szükséges azon feltételek ismertetésére, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a reklámokban közzétettek megfelelő értelmezéséhez.

60. Az ítéletek kiemelik továbbá, hogy minden olyan reklámmal szemben, amely bármilyen módon a pénzhez jutás ígéretével kecsegtet, egy magasabb elvárhatósági szint fogalmazódik meg a reklámozott szolgáltatás bizalmi jellege miatt. Ezen esetekben a hitelesség, a pontosság kiemelkedő szerepet kap. A fogyasztói csoportok szervezésével kapcsolatos reklámok címzettjei az átlagos fogyasztótól eltérő, hátrányosabb helyzetűknél fogva a hitelintézetek banki szolgáltatásából nem részesülő, abból kirekesztett, rászoruló fogyasztók (BAR-listások, nyugdíjasok stb.), akik az átlagosnál jóval kiszolgáltatottabb helyzetben vannak, hiszen az átlagfogyasztókhoz képest nehezebben vagy nem is jutnak hitelhez, így különösen érzékenyen reagálnak a hitelezéssel kapcsolatos lehetőségeket felvázoló reklámokra. Az ezen rászoruló fogyasztói kört érintő tájékoztatástól alapvetően elvárható követelmény a teljes körű, valamint a szolgáltatás értelmezéséhez elengedhetetlen adatok közlése.
61. A következetes bírói gyakorlat alapján a fogyasztói csoportok kapcsán lényeges körülménynek minősül, hogy az adott szolgáltatás nyújtására „belső hitelezéssel” (a tagok befizetéseiből) kerül sor, amely tovább növeli a fogyasztói várakozások teljesülésének bizonytalanságát, valamint a szerencseelem léte, és az a körülmény, hogy a fogyasztó nem a szerződéskötéskor, hanem később, akár évek múltán juthat a vásárlási joghoz és azáltal a megszerezni kívánt dologhoz. A bírói gyakorlat a fogyasztói csoportokkal kapcsolatos reklámokkal szemben elvárásként támasztja, hogy a reklám kiterjedjen a sajátos vásárlási társulás lényeges elemeire, sajátosságaira, abból megismerhető legyen a konstrukció egyedisége, többek között az előtakarékosági jelleg. Jogsértő, ha a reklámban felvázolt tevékenység a használt szavak és kifejezések hétköznapi életben elfogadott jelentése alapján egy lényeges tulajdonságaiban eltérő szolgáltatással, a hitelnyújtással azonosítható. E tekintetben a reklám jogsértő jellegét nem szünteti meg, hogy abban közzétételre kerülnek olyan kitételek, mint például „Nem kap hitelt?”, „Nehezen teljesíthető banki feltételek”, „Van más megoldás”, mivel a fogyasztó a reklám egésze alapján arról győződhetett meg, hogy a kívánt pénzösszeghez azonnal hozzájuthat.
62. A bíróságok által megerősített joggyakorlat szerint a fogyasztói csoportok működtetői nem védekezhetnek megalapozottan azzal, hogy a reklámot a teljes tájékoztatási folyamat részeként kell vizsgálni, a kapcsolatfelvételt követően a fogyasztók, ügyfelek teljes körű tájékoztatást kapnak. Nemcsak a teljes információs folyamat végeredményének, hanem annak minden elemének, és különösen a – termék igénybevételére vonatkozó vásárlási hajlandóság növelését, vagyis a fogyasztónak a még meg nem lévő konkrét szerződési akaratának kialakítását célzó – reklámnak is korrektnek kell lennie. Ha ez a védekezés elfogadást nyerne, az azt is eredményezhetné, hogy amennyiben egy termékről vagy szolgáltatásról telefonos vagy személyes megbeszélés során pontos tájékoztatás kapható, akkor az azt megelőző reklámban bármi

következmények nélkül állítható lenne. A reklám jogsértő jellege tehát akkor is megállapítható, ha a fogyasztónak utóbb módja van a teljes körű, valós információ megismerésére (vagyis adott esetben akkor is, ha a vállalkozás a szerződni kívánó fogyasztók felé a külön jogszabályokban foglalt tájékoztatási kötelezettségeinek eleget tesz), a reklám közzétételével a jogsértés megvalósult.

63. A fentiekre figyelemmel a Versenytanács a jelen eljárásban vizsgált kereskedelmi gyakorlattal kapcsolatban az alábbi megállapításokat teszi.
64. A vizsgált kereskedelmi gyakorlat értékelése kapcsán a Versenytanács előrebocsátja, hogy az ügyindító végzésben foglaltaknak megfelelően a jelen eljárás a fogyasztókat érintő kereskedelmi kommunikációknak az Fttv. rendelkezései alapján történő vizsgálatára terjedt ki, így a Versenytanács döntése is e körben tartalmaz megállapításokat. A Versenytanács rögzíti továbbá, hogy a jelen eljárás célja nem a fogyasztói csoportok működésének, hasznosságának megítélése, hanem az eljárás alá vontak fogyasztói csoportok szervezésével kapcsolatos tájékoztatási gyakorlatának értékelése.

Kereskedelmi gyakorlat

65. Az Fttv. alkalmazásának körében – figyelemmel az Fttv. 2. §-ának d) és e) pontjában foglaltakra – a vállalkozások kereskedelmi gyakorlata nem korlátozódik a reklámok közzétételére, a marketingtevékenységre, hanem az magában foglal minden, az áru fogyasztók részére történő értékesítésével, szolgáltatásával vagy eladásösztönzésével közvetlen kapcsolatban álló magatartást, s így minden olyan információközlést is, amely közvetlen összefüggésben van a vállalkozás önálló foglalkozásával vagy gazdasági tevékenységével.
66. Mint azt a bírói gyakorlat²⁰ is megerősíti, az Fttv. 2. §-ának d) pontjában felsoroltak egymással nem állnak konjunktív viszonyban, ezért azok bármelyike kereskedelmi gyakorlatnak minősül. Eszerint tehát az áru fogyasztók részére történő értékesítésével, szolgáltatásával vagy eladásösztönzésével közvetlen kapcsolatban álló reklám is, de a marketingtevékenység is, és az egyéb kereskedelmi kommunikáció is a vállalkozás kereskedelmi gyakorlatának minősül. A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat megállapításának nem feltétele a vállalkozás valamennyi kommunikációjának együttes vizsgálata. Adott esetben tehát egyetlen reklám, egyetlen információközlés is lehet kereskedelmi gyakorlat, amellyel a vállalkozás megsértheti az Fttv. 3. §-ának (1) bekezdését.
67. Ennek megfelelően az Fttv. alapján kereskedelmi gyakorlatként értékelhetők a reklámok, így az eljárás alá vont esetében a különböző nyomtatott sajtótermékekben, elsősorban regionális és országos terjesztésű napi- és hetilapokban elhelyezett reklámok, továbbá kereskedelmi gyakorlatként értékelhetők a szerződéskötést megelőzően, illetve annak során adott szóbeli tájékoztatás és írásos dokumentáció is.

A kereskedelmi gyakorlat címzettjei

68. A vizsgált kereskedelmi gyakorlat címzettjei – elsődlegesen – a reklámokban külön is nevesített azon fogyasztók, akik a pénzügyi intézmények banki, pénzügyi szolgáltatásából nem részesülnek, jövedelmi szerkezetük, életkoruk stb. okán a bankok által támasztott hitelfeltételeknek nem felelnek meg (pl. „Bar-listásoknak is, Nyugdíjasoknak is!”), illetve azok, akik pénzügyi nehézségekkel küzdenek (pl. „Pénzügyi gondja van?”). Ezek a fogyasztók az átlagosnál kiszolgáltatottabb, sérülékenyebb helyzetben vannak, hiszen az átlagfogyasztókhoz képest nehezebben vagy nem is jutnak hitelhez, így különösen érzékenyen reagálnak a hitelezéssel

²⁰ Lásd a Fővárosi Ítéletábrla 2.Kf.27.546/2010/6. számú ítéletét.

kapcsolatos lehetőségeket felvázoló reklámokra. Az eljárás alá vont által alkalmazott kommunikációs eszközök jellegére (regionális/országos napi- és hetilapok) is figyelemmel, a vizsgált kommunikációs eszközök az elsődleges fogyasztói kör mellett ezen körbe nem tartozó fogyasztókat is megcéloztak, illetve elértek, irányukban is pénzügyi megoldást kínálva.

69. Azzal együtt, hogy a fentiek alapján a vizsgált kereskedelmi gyakorlat címzettjei eltérő helyzetben lévő fogyasztók lehetnek, a Versenytanács nem tartotta szükségesnek, hogy tekintetükben külön-külön értékelje a vizsgált gyakorlatot, így annak megítélése során az Fttv. 4. §-ának (1) bekezdésében meghatározott, ésszerűen tájékozottan, az adott helyzetben általában elvárható figyelmességgel és körültekintéssel eljáró fogyasztó magatartásából indult ki.
70. A Versenytanács – bíróságok által is megerősített – gyakorlata szerint a reklámok valóságtartalmában fenntartás nélkül megbízó fogyasztó racionális fogyasztónak minősül. Az a fogyasztó is ésszerűen jár el, aki nem kételkedik a reklámok által nyújtott tájékoztatásban, a reklámozó szavahihetőségében, hanem a reklámokat egy ésszerűen költséghatékony tájékoztatósi folyamatban az üzleti tisztesség követelményének érvényesülésében bízva kezeli. Az ésszerűen eljáró fogyasztótól nem azt kell elvárni, hogy ellenőrizze a reklámokban szereplő információ helytállóságát. A reklámok egyik funkciója éppen az, hogy a vállalkozás és a fogyasztó között meglévő információs aszimmetria feloldására költséghatékony megoldásokat kínálnak, s a fogyasztó – számára költségmegtakarítást eredményezően – valóságosnak, pontosnak fogadja el a vállalkozás nyújtotta tájékoztatást, történjék az bármilyen formában.

Ügyleti döntés

71. A jogi értékelés szempontjából relevanciával bíró fogyasztói döntés meghozatala egy folyamat, amelynek nemcsak az egészét, hanem egyes szakaszait is védi a jog a maga eszközeivel. Egy fogyasztói döntési folyamat során több ügyleti döntés meghozatalára is sor kerülhet, amelyek mindegyikének meghozatala esetén súlya lehet a vállalkozások által folytatott kereskedelmi gyakorlatoknak. A fogyasztói csoporthoz való csatlakozás, illetve abban való részvétel során a fogyasztó szintén számos ügyleti döntést hoz, pl. szükségletei, pénzügyi lehetőségei alapján a pénzügyi termékek közötti választással, a fogyasztói csoportok szervezői közötti választással, a konstrukció (áru, összeg, futamidő) kiválasztásával, előtörlesztés vállalásával, a szerződéstől való elállással, a szerződés felmondásával stb. Az ügyleti döntés torzítása bekövetkezhet a fogyasztói döntéshozatali folyamat bármely szakaszában, vagyis a kereskedelmi gyakorlat tisztességtelensége a döntési folyamat egésze során vizsgálható.
72. A fogyasztói döntési folyamat ugyanakkor a fogyasztók figyelmének felkeltését is magában foglalja, és a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen magatartások, kereskedelmi gyakorlatok tilalma már e szakasszal kapcsolatban is érvényesülést kíván, így ez sem történhet tisztességtelen módon. Nemcsak az olyan magatartás jogellenes, amely kizárólagosan meghatározza a fogyasztó döntését, hanem minden olyan magatartás, amely érdemben kihatással van a folyamatra – ideértve a figyelem felkeltését is. Önmagában az a körülmény, hogy a tisztességtelen magatartás, kereskedelmi gyakorlat hatására a fogyasztó felveszi a kapcsolatot a vállalkozással, már kifogásolható, hiszen ennek során a vállalkozás „meggyőzheti” a fogyasztót, „ráveheti” a vállalkozás számára előnyös döntés meghozatalára. Az üzleti-piaci folyamatok igen lényeges mozzanata a kölcsönös kapcsolatfelvétel, amelynek során mindkét félnek számos alternatíva áll a rendelkezésére a realizáláshoz. Általában jogsértést eredményez, ha ezen kapcsolatfelvétel alapja, elindítója egy tisztességtelen magatartás, kereskedelmi gyakorlat, különösen egy tisztességtelen reklám.

Az értékelés keretei

73. Az Fttv. 3. §-ának (1) bekezdése szerint tilos a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat. Az Fttv. 3. §-ának (2)-(4) bekezdései értelmében egy kereskedelmi gyakorlat három esetben minősülhet tisztességtelennek:
- ha az adott kereskedelmi gyakorlat szerepel az Fttv. mellékletében (az ún. „feketelistán”), vagy
 - ha a kereskedelmi gyakorlat megtévesztő vagy agresszív, teljesítve a 6-8. §-okban szabályozott feltételeket, vagy
 - ha teljesülnek az Fttv. 3. §-ának (2) bekezdésében rögzített feltételek.
74. A szabályozás logikájából (generális-speciális viszony) adódóan mindig azon tényállási elemeket kell vizsgálni, amelyeknek a magatartás különösen megfeleltethető, az általánosabb tényállási elemeket nem, hiszen azokat a jogalkotó megvalósultnak tekinti.
75. A Versenytanács megállapította, hogy a jelen eljárás keretében vizsgált kereskedelmi gyakorlat az Fttv. 6. §-ának (1) bekezdésében foglalt tényállás alapján értékelendő. A Versenytanács gyakorlata szerint ugyanis a megtévesztés 6. § szerinti – aktív – tényállásában értékelendő, ha a kereskedelmi gyakorlat tartalmazza ugyan az érintett áru, szolgáltatás lényeges tulajdonságait, de valótlan/megtévesztő módon, illetve az is, ha a kereskedelmi gyakorlat (nem valós/megtévesztő) üzenete a fogyasztó számára sugallhat bizonyos elemeket, azonban azokat a kereskedelmi gyakorlat ténylegesen nem tartalmazza.

Jogi értékelés

A vizsgált reklámok, nyomtatott sajtóban megjelent hirdetések

76. Az Fttv. 6. §-ának (1) bekezdésében foglalt tényállás kapcsán
- egyfelől azt kell vizsgálni, hogy az eljárás alá vont kereskedelmi gyakorlata alkalmas volt-e arra, hogy a fogyasztót olyan üzleti döntés meghozatalára készítse, amelyet egyébként nem hozott volna meg,
 - másfelől azt, hogy az ezen döntés alapjául szolgáló információ megtévesztő volt-e, akként, hogy valótlan információt, vagy valós információt megtévesztésre alkalmas módon tett közzé.

Az üzleti döntés befolyásolására való alkalmasság

77. Az Fttv. 6. §-ának (1) bekezdése felsorolja azon tényezők körét, amelyek tekintetében a megtévesztésre alkalmasság felmerülhet. Ilyen tényező a szolgáltatás
- természete (6. § (1) bekezdés a) pont),
 - szolgáltatásának módja, időpontja (6. § (1) bekezdés bd) pont),
 - adott célra való alkalmassága, a használatától várható eredmények, előnyei (6. § (1) bekezdés bg) pont),
 - kockázatai (6. § (1) bekezdés bh) pont),
 - ára, költségei (6. § (1) bekezdés c) pont).

78. A fogyasztói csoportok jellemzőit (lásd a fenti III. fejezetet) és az eddigi joggyakorlatot (lásd a fenti 56.-64. pontokat) figyelembe véve ezen konstrukció kapcsán, így az Euromobilien Kft. által szervezett fogyasztói csoportok esetében is lényeges körülménynek minősülnek az alábbiak:
- a csoportbeli részvétel keretei, azaz, hogy az adott szolgáltatás nyújtására „belső hitelezéssel”, a tagok befizetéseiből, és nem egy pénzügyi szolgáltató általi hitelnyújtással kerül sor (6. § (1) bekezdés a), bh) pontok);
 - a vásárlói jog megszerzése, azaz, hogy a fogyasztó a havi részletek megfizetése mellett nem meghatározott forintösszeghez, hanem kizárólag vásárlói joghoz juthat (6. § (1) bekezdés bd) pont);
 - az előtakarékosági jelleg, azaz, hogy a fogyasztói csoport egy sajátos részletvételi konstrukció, amelyben a fogyasztó nem a szerződéskötéskor, hanem később, akár évek múltán juthat a vásárlási joghoz, s azáltal a megszerezni kívánt dologhoz (6. § (1) bekezdés bd) pont);
 - a szerencseelem léte, azaz, hogy a vásárlói joghoz jutást befolyásolja a csoporttagok száma, illetve a további csoporttagok törlesztési és előtörlesztés-vállalási hajlandósága (6. § (1) bekezdés bg), bh) pontok);
 - az előtörlesztés-vállalás lehetősége és költségei, azaz, hogy a „futamidő” letelte előtt vásárlói joghoz kizárólag előtörlesztés vállalása útján juthat a fogyasztó, de az előtörlesztés vállalása a szerződés tárgyára, a ténylegesen vásárlásra fordítható összeg nagyságára csökkentőleg hat (6. § (1) bekezdés c) pont);
 - az elérhető szerződéses összeg, azaz, hogy legfeljebb meghatározott összegre köthető szerződés, és ezt meghaladó összeg több szerződés kötésével (ily módon az ezzel járó költségek, a konstrukció jellegéből adódó kockázatok stb. többszörözésével) érhető el (6. § (1) bekezdés c) pont);
 - a havi részletek tartalma, azaz, hogy a csoportba való belépés, illetve részvétel milyen költségekkel jár, így az, hogy a törlesztőrészlet mellett egyszeri alkalommal regisztrációs díj és havi rendszerességgel megbízási díj is fizetendő (6. § (1) bekezdés c) pont);
 - a „futamidő” tartama, azaz, hogy milyen időtartamra kötött szerződés mellett érhető el adott havi részlet (6. § (1) bekezdés bd), c) pontok).
79. A fogyasztói csoport fenti jellemzői – figyelemmel az Fttv. 6. §-ának (1) bekezdésére – olyan lényeges kategóriaképző tulajdonságnak minősülnek, amelyek ismerete nélkül nem hozható tájékozott ügyleti döntés vagy akár körültekintő összehasonlítás. Ily módon, ha ezekről a lényeges jellemzőkről a reklám megtevesztésre alkalmas módon tájékoztat, az ésszerűen eljáró átlagfogyasztó nincs abban a helyzetben, hogy megalapozott ügyleti döntést hozzon.
80. A vizsgált reklámok elsődleges célcsoportját a nehéz pénzügyi helyzetben lévő, korlátozott hitelképességgel bíró személyek jelentik, akiknek a figyelmét kétség kívül felkeltik az esetleges anyagi gondjaikra megoldást kínáló hirdetések. A hazai lakosság magas szintű érzékenységből, illetve a hitelpiaci mozgásokból kiindulva a reklámokkal elért további – adott esetben pénzügyileg kevésbé kiszolgáltatott helyzetben lévő – fogyasztók figyelmét is felkeltik a kedvező, fix havi törlesztőrészletek. Az elérni kívánt fogyasztók szerződéskötésre, de legalábbis a fogyasztói csoport szervezőjével való kapcsolatfelvételre vonatkozó ügyleti döntését tehát jelentős mértékben befolyásolhatta a reklám – még ha utólag esetlegesen tájékoztatták is őket a konstrukció kevésbé kedvező jellemzőiről (ld. a szerződéskötéshez kapcsolódó tájékoztatásról szóló 32-37. pontokat).

81. A nyomtatott sajtóban megjelent, a jelen eljárásban vizsgált reklámok fogyasztói döntés befolyásolására való alkalmasságát önmagában az a tény is igazolja, hogy az eljárás alá vont folyamatosan szükségesnek ítélte a reklámok közzétételét, hiszen a leendő ügyfelei számára ez jelenti a kapcsolatfelvétel alapját.

Megtévesztés

82. A Versenytanács megállapította, hogy a vizsgált reklámokban az érintett szolgáltatásról adott információk alkalmasak voltak a fogyasztók megtévesztésére.
83. A Versenytanács megítélése szerint a fogyasztók számára a hirdetésekben nem derül ki, hogy az Euromobilien Kft. kizárólag fogyasztói csoportok szervezésével foglalkozik, és a kínált konstrukcióban nem nyújt kölcsönt. A hirdetések nem szolgálnak egyértelmű információval a fogyasztói csoportok – 78. pontban említett, közismertnek nem tekinthető – lényeges tulajdonságairól.
84. A fogyasztó részére kínált összeg mértékére és a havi törlesztő részletre, továbbá egyes esetekben a fix törlesztésre utaló reklám elolvasásakor a fogyasztó az azokban használt kifejezéseknek a mindennapi életben elfogadott általános jelentése alapján, a reklám összehatása eredményeként arra a következtetésre juthatott, hogy az Euromobilien Kft. pénzügyi szolgáltatást kínál, és a reklámozott szolgáltatás igénybevétele esetén a fogyasztó azonnal hozzájuthat az általa igényelt összeghez, amelyet ezt követően havonkénti törlesztéssel fizet vissza.
85. Ezt az értelmezést erősítik a reklámokban használt fordulatok („*Pénzügyi gondja van? Ha egy kicsivel több hiányzik*”, „*előtörlesztés lehetséges*”, „*nincs: kamat*”; „*nincs: árfolyamkockázat*”; „*kamatmentes törlesztés*”), a reklámok elsődleges címetjeinek megjelölése („*Bar-listásoknak is, Nyugdíjasoknak is!*”), valamint a reklámban növekvő sorba állított forintösszegek és az azokhoz kapcsolódó havi részletfizetési összegek. A reklámok alapján a fogyasztóban fel sem merülhet az az értelmezési lehetőség, hogy fogyasztói csoport révén nem az igényelt pénzügyösszeghez, hanem vásárlói joghoz juthat, és a kívánt dologhoz is csak előtörlesztés-vállalással (a szerencselem által befolyásoltan), esetleg több (akár 5-25) év elteltével juthat hozzá. Nem derül ki az sem, hogy az ígért pénzügyösszeghez (pontosabban: vásárlói joghoz nyújtott támogatáshoz) a tagok befizetéseire – egyfajta belső hitelezésre – van szükség, ennek következtében, még előtörlesztés vállalása esetén is a vásárlói joghoz jutás időpontját a rendelkezésre álló közös csoportalap mértéke – azaz a csoporttagok száma és más csoporttagok fizetési hajlandósága – befolyásolja.
86. A fenti értékelést, ily módon a reklámok jogsértő jellegét nem befolyásolja, hogy egyes esetekben szerepelt bennük annak közlése, „*nem bankhitel*”. Önmagában ennek a reklámokban való szerepeltetése nem változtat azon, hogy a fogyasztó a reklám egésze alapján arról kapott tájékoztatást, hogy a kívánt pénzügyösszeghez azonnal hozzájuthat, s nem kapott reális tájékoztatást a szolgáltatás tényleges természetéről. Hasonlóan nem alkalmas a reklám fő üzenetének módosítására, a fogyasztóknak a szolgáltatás valódi tartalmáról való tényleges tájékoztatására a „*fogyasztói csoport rendszer*” kifejezés feltüntetése. Önmagában ez a fordulat nem utal megfelelő módon a mögöttes szolgáltatás és konstrukció mivoltára, illetve a reklámban való szerepeltetése nem változtat azon, hogy a fogyasztó a reklám egésze alapján nem kap reális tájékoztatást a szolgáltatás tényleges természetéről, valamint, hogy a reklám összehatásában azt az üzenetet közvetíti a fogyasztó számára, hogy a reklámozott szolgáltatás a banki hitelfelvétellel egyenértékű alternatívát kínál.
87. Egyes reklámok tartalmazták a „*részletes tájékoztatás irodánkban*” kitétel, azonban önmagában ennek a fordulatnak a reklámban való szerepeltetése, illetve egy, a

fogyasztói döntési folyamat egy későbbi szakaszában adott további tájékoztatás nem szünteti meg a reklámok jogsértő jellegét.

88. A fentiekben túl nem felel meg a valóságnak az az állítás sem, hogy a reklámokban feltüntetett – „-tól” toldalékkal ellátott – havi részletek ellenében az ott szereplő szerződéses összeghez, illetve ilyen értékű vásárlói joghoz juthatna a fogyasztó.
89. Egyfelől, a csoporttag előtörlesztés vállalása mellett juthat hozzá a vásárlói joghoz, azonban – mint azt az előtörlesztés-vállaló szelvény megszövegezése is mutatja (ld. a fenti 37. pontot) – előtörlesztés vállalása esetén megváltozik a szerződés tárgya, az előtörlesztés összege a vásárlói jog összegét csökkenti. Ennek következtében az előtörlesztést vállaló számára a vásárlói jog elnyerését követően a vásárlói jog értéke nem a tájékoztatások szerint alakul. Ilyen összefüggésben a hirdetésekben szereplő „*költségmentes előtörlesztésre*” történő hivatkozás sem helytálló. Az előtörlesztés-vállalás ugyan külön díjjal, költséggel nem jár, azonban az a fogyasztói csoport sajátosságainál fogva nem a szerződéses összeg hamarabbi visszafizetéséhez, hanem az ahhoz való korábbi hozzájutáshoz (vásárlói jog megnyíltához) kapcsolódik, továbbá a fent bemutatottaknak megfelelően az előtörlesztés-vállalás a fogyasztó számára azzal a következménnyel („költséggel”) jár, hogy a megszerzhető vásárlói jog értéke jelentősen csökken a dolog árához képest.
90. Másfelől, a valóságban a fogyasztónak a havi törlesztőrészleten túl még havi megbízási díjat és egyszeri regisztrációs díjat is fizetnie kell, amelyek figyelembevételével a reklámban szereplő összegek akkor sem lennének valóságosak, ha azok megfizetése révén hozzá lehetne jutni a reklámban szereplő milliós összegekhez. Az egyes reklámokban feltüntetett „-tól” jelölésből a fogyasztó arra következtethet, hogy – a banki hiteltermékekhez hasonlóan – a leghosszabb futamidő esetén kell ezt az összeget megfizetnie, és nem arra, hogy a szerződéses összeg arányában – a „futamidőtől” függően változó mértékben²¹ – meghatározott, szintén havi összegekre lebontott megbízási díj terheli a törlesztést.
91. Megjegyzendő az is, hogy – a Versenytanács rendelkezésére álló információk szerint – az Euromobilien Kft. által szervezett fogyasztói csoportokban legfeljebb 3 millió forint összegre vonatkozó megbízási szerződés köthető, a hirdetésekben szereplő magasabb (például 5-10-20 millió forintos) szerződéses összegek több megbízási szerződéssel, többszöri regisztrációs díjjal, még magasabb törlesztési hajlandósággal és nyilvánvalóan más „nyerési eséllyel” érhetőek el, így ezen összegek megjelenítése ilyen összefüggésben szintén megtévesztő.
92. Mindezek alapján a Versenytanács megállapította, hogy a nyomtatott sajtóban megjelent reklámok alkalmasak voltak a fogyasztók megtévesztésére. Mint arra a Versenytanács fentebb már utalt (lásd különösen a fenti 62. pontot), az a körülmény, hogy a fogyasztónak utóbb – pl. az eljárás alá vont által szóban adott tájékoztatás alapján – esetlegesen módja van a reklámmal érintett áru, szolgáltatás lényeges jellemzőire vonatkozó teljes körű, valós információ megismerésére, a kapcsolatfelvétel alapjául szolgáló reklám jogsértő jellegének megállapítását nem érinti. A különböző kommunikációs eszközök útján adott tájékoztatásoknak ugyanis önmagukban kell egyértelműnek, hitelesnek, igaznak és pontosnak lenniük; a szerződéskötést megelőző pontos tájékoztatás legfeljebb a bírság mértékét enyhítő körülménynek minősülhet.

Szerződéskötéshez kapcsolódó tájékoztatások

93. Az üzletkötők által – telefonon vagy személyesen – adott szóbeli tájékoztatás tekintetében a Versenytanács arra a következtetésre jutott, hogy a szóbeli tájékoztatás

²¹ Ez elérheti akár a 45-50%-ot is (vö. 29. pont).

pontos tartalma jelen eljárásban nem bizonyítható, különös tekintettel az azok utólagos rekonstruálásával kapcsolatos bizonyítási nehézségekre.

94. A szerződéskötéshez kapcsolódó írásos dokumentumok (így a „Megbízási szerződés”, a „Tájékoztató”, az ÁSZF és az „Előtörlesztést vállaló szelvény”) tekintetében az eljárás alá vont által alkalmazott, szerződéskötéshez kapcsolódó dokumentumok tartalma ismertté vált ugyan, azonban a versenyfelügyeleti eljárásban a dokumentumok alkalmazásának (pl. a dokumentumok átadása, azok tartalmának megismerése / megismertetése a fogyasztóval) feltételei, körülményei nem bizonyíthatók. Ennek kapcsán a Versenytanács tekintettel volt arra, hogy
- (különösen) a lakosság pénzügyi ismeretei jellemzően alacsonyak, ami nehezíti a pénzügyi termékekkel kapcsolatos szerződéses dokumentumok értelmezését is;
 - a fogyasztói csoport fogalma, működésének lényegi jellemzői nem tekinthetők közismertnek, erre utal az elmúlt években a fogyasztói csoportokat szervező vállalkozásokkal szemben a GVH-hoz és más hatóságokhoz érkező panaszok, illetve a lefolytatott eljárások száma, jellege;
 - a fogyasztó és az eljárás alá vont közötti kapcsolatfelvétel alapját az eljárás alá vont által megjelentetett reklámok képezik, amelyek fogyasztó számára közvetített üzenete jelenti a kiindulópontját annak, hogy a fogyasztó milyen képet alakít ki az érintett áru, szolgáltatás mibenlétéről, amely viszont a fentiek értelmében jogsértőnek minősül, mert nem ad valós képet a fogyasztói csoport konstrukció lényeges jellemzőiről;
 - az eljárás alá vont által a reklámok alapján érdeklődő fogyasztók felé történő minden további információközlés (kereskedelmi kommunikáció) az üzletkötőkkel történő személyes találkozáshoz kötődik, amelynek során történtek nem ismeretesek a Versenytanács előtt, és utólag nehezen is rekonstruálhatók.
95. Mindezek alapján a Versenytanács megállapította, hogy a szerződéskötéssel kapcsolatos kereskedelmi kommunikációk megtévesztésre, illetve az üzleti döntés (ti. a szerződéskötés, vagy a szerződéses kapcsolat fenntartása) befolyásolására való alkalmasságának megítéléséhez szükséges információk jelen eljárásban nem állnak rendelkezésre, és azok beszerzése az eljárás folytatása esetén sem várható.

Felelősség a kereskedelmi gyakorlatért

96. Az Fttv. – a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése miatti felelősségről rendelkező – 9. §-ának (1) bekezdése értelmében a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértéséért felel az a vállalkozás, amelynek a kereskedelmi gyakorlattal érintett áru értékesítése, eladásának ösztönzése közvetlenül érdekében áll.
97. A Versenytanács megállapította, hogy a kereskedelmi gyakorlattal érintett áru (szolgáltatás) értékesítése, eladásának ösztönzése az eljárás alá vontnak közvetlenül érdekében állt, mivel a csoporttagokkal kötött szerződések utáni regisztrációs díjból és a megbízási díjakból – mint a fogyasztói csoport szervezőjének – bevétele keletkezett.
98. Mindezek alapján a vizsgált kereskedelmi gyakorlatokért az Fttv. alapján az Euromobilien Kft. felelősséggel tartozik.

Összegzés

99. A fentiekre figyelemmel az eljárás alá vont fogyasztói csoportokkal kapcsolatos, nyomtatott sajtóban megjelent reklámjaival kapcsolatban a Versenytanács megállapítja, hogy az Euromobilien Kft. 2010. június 1. és 2011. szeptember 6. között fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot folytatott, megsértve ezáltal az Fttv.

3. §-a (1) bekezdésében írt tilalmat, figyelemmel az Fttv. 6. §-a (1) bekezdésének a), bd), bg), bh) és c) pontjaiban foglaltakra.
100. A jogsértés Tpv. 77. §-a (1) bekezdésének d) pontja alapján történő megállapításán túlmenően a Versenytanács a Tpv. 77. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján megtiltja a nyomtatott sajtóban megjelentetett jogsértő kereskedelmi kommunikációk alkalmazásával megvalósuló magatartás további folytatását, a jelen döntés kézhezvételétől számított 15 nap elteltével.
101. A fentiek mellett a Versenytanács a Tpv. 78. §-ának (1) bekezdése alapján bírság kiszabását látta indokoltnak az eljárás alá vonttal szemben. A bírság mértékének meghatározásával kapcsolatban kialakult versenytanácsi gyakorlatot a GVH Elnökének és a Versenytanács Elnökének 1/2007. számú Közleménye (a továbbiakban: Közlemény) foglalja össze. A Közlemény a Kúria (korábbi elnevezéssel: Legfelsőbb Bíróság) megközelítését figyelembe véve kiemeli, hogy a bírság kiszabásának célja az, hogy a vállalkozásokat visszatartsa a tisztességtelen piaci magatartástól, és egyúttal megteremtse a gazdasági verseny tisztességét. Ez a cél pedig csak olyan mértékű bírsággal valósítható meg, amely a versenyjogsértést megvalósító vállalkozásnak arányos, de érezhető megterhelést jelentő anyagi hátrányt okoz, s olyan összegű, amely az eljárás alá vontat és más vállalkozást hasonló magatartástól visszatart. A Versenytanács Közleményben összefoglalt gyakorlata szerint a bírság összegének kiindulópontjául szolgálhat a jogsértő tájékoztatással járó költség, vagy a jogsértéssel érintett piacon realizált időarányos árbevétel, amely mértéket a releváns súlyosító és enyhítő körülmények növelhetnek, illetve csökkenthetnek. Ezt követően szükséges annak mérlegelése, hogy az így kalkulált bírságösszeg összességében alkalmas-e a kívánatos következmények elérésére.
102. A Közleményben foglaltakra figyelemmel a Versenytanács a bírság kiszabása során az Euromobilien Kft. érintett termékekkel kapcsolatos, a vizsgált időszakra vonatkozó ismertté vált kommunikációinak költségéből indult ki.
103. A kiszabott bírságösszeg vonatkozásában a Versenytanács – a 102. pontban említett szempontokra és a fogyasztói csoportokat szervező vállalkozásokkal szemben lefolytatott eljárásokban követett gyakorlatára figyelemmel – súlyosító körülményként vette figyelembe, hogy
- a jogsértő kereskedelmi kommunikációk közzététele időben elhúzódott (több hónapon át zajlott),
 - az elkövetési mód kapcsán nagyfokú intenzitás állt fenn, a jogsértő reklámok a fogyasztók széles körét érték,
 - a jogsértő magatartással megcélzott, illetve elért fogyasztói kör részben az átlagosnál sérülékenyebb,
 - az érintett szolgáltatás bizalmi jellegűnek minősül,
 - a fogyasztó számára egy hosszú távú jogviszonyt eredményez a fogyasztói csoportba történő belépés, így a kereskedelmi gyakorlat hatása időben elhúzódó,
 - az eljárás alá vont magatartása felróható, nem éri el az adott helyzetben általában elvárható magatartási mércét, nem felel meg a társadalom értékítéletének, különös tekintettel arra, hogy a GVH joggyakorlata e téren már évekkel ezelőtt kikristályosodott, továbbá bíróságok által is megerősítést nyert.
104. A Versenytanács megjegyzi, hogy az eljárás alá vonttal szemben már korábban is állapított meg jogsértést, és alkalmazott bírság szankciót a fogyasztói csoportokkal kapcsolatos tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmába ütköző, a jelen eljárásban vizsgált gyakorlathoz hasonló magatartás miatt. Az 5. pontban részletezett eljárás megindításának ténye, iránya ismert volt az Euromobilien Kft. számára a jelen vizsgálat

által érintett magatartás tanúsításakor. Tekintettel azonban arra, hogy a Vj-18/2010. számú ügyben hozott versenytanácsi határozat meghozatalára a jelen eljárás által vizsgált időszak kezdetét követően került sor, így az ismétlést nem veszi súlyosító körülményként számításba a bírságösszeg megállapítása során a Versenytanács, ugyanakkor a felróhatóság fokozott mértékét álláspontja szerint ez is alátámasztja.

105. Enyhítő körülményként vette ugyanakkor figyelembe a Versenytanács, hogy a fogyasztók a szerződés megkötéséig további információkhoz juthattak a fogyasztói csoport működésével kapcsolatban.
106. Végezetül, a fentieknek megfelelően kalkulált bírságösszeget a Versenytanács abból a szempontból is megvizsgálta, hogy az – figyelemmel az ügy összes körülményeire – kellő mértékű elrettentő erőt képvisel-e, illetve hogy nem haladja-e meg a Tpvt.-ben meghatározott törvényi maximumot. Ez utóbbit illetően a Versenytanács – tekintettel arra, hogy az eljárás alá vont által az eljárás folyamán tanúsított magatartás, az Euromobilien Kft. együttműködésének teljes hiánya és az egyéb jogszabályi kötelezettségei nem teljesítése okán nem állt rendelkezésre egyetlen, hitelesen lezárt üzleti évre vonatkozó nettó árbevételi információ sem – a Vj-18/2010. számú ügyből ismert 2009. évi nettó árbevételre vonatkozó nyilatkozatot vette figyelembe.
107. Mivel a fentiek alapján kalkulált bírságösszeg, figyelemmel az eljárás alá vont ismertté vált (több tízmillió forint nagyságrendű) hirdetési költségeire, a 104. pontban azonosított számos súlyosító körülményre és a mindössze egyetlen releváns enyhítő körülményre, magasabb volt, mint a 107. pontban hivatkozott nettó árbevételi adat 10%-a, a Versenytanács a versenyfelügyeleti bírság összegét a törvényi maximumban, 911.832 Ft-ban állapította meg.
108. A Versenytanács az előzőeken túlmenően megállapítja, hogy az Fttv. 6. §-a (1) bekezdésében foglalt tényállás fennállása a szerződéskötéshez kapcsolódó tájékoztatásokat illetően a rendelkezésre álló adatok alapján nem bizonyítható, s e tekintetben az eljárás folytatásától sem várható eredmény, ezért a Versenytanács az Euromobilien Kft. által kezelt, működtetett fogyasztói csoportokkal kapcsolatos, szerződéskötéshez kapcsolódó tájékoztatások – vagyis a reklámok kivételével a további vizsgált kereskedelmi gyakorlatok – vonatkozásában a Tpvt. 72. §-a (1) bekezdésének a) pontjára tekintettel az eljárást megszünteti.

IX.

Eljárási kérdések

109. Az Euromobilien Kft. Vj-18/2010. számú ügyben vizsgált hirdetéseivel azonos szövegezésű reklámok tekintetében a jelen döntés nem tartalmaz megállapításokat, tekintettel arra, hogy a Vj-18/2010. számú ügyben hozott határozatában a Versenytanács az eljárás alá vontat eltiltotta az ezen kereskedelmi kommunikációk alkalmazásával megvalósuló jogsértő magatartás további folytatásától, így azok vizsgálatára a Tpvt. 76. §-a szerinti utóvizsgálat keretében kerülhet sor.
110. A Tpvt. 74. §-ának (1) bekezdése értelmében az eljáró versenytanács tárgyalást tart, ha azt az ügyfél kéri, vagy az eljáró versenytanács szükségesnek tartja. Az eljáró versenytanács az előzetes álláspont megküldésével egyidejűleg nyilatkozattételre hívja fel az ügyfelet arról, hogy kéri-e tárgyalás tartását. A tárgyalás napját úgy kell meghatározni, hogy az ügyfélnek módjában álljon a tárgyalásra felkészülni. A Versenytanács a Tpvt. előírásainak megfelelően megküldte az eljárás alá vont képviselője részére előzetes álláspontját, s felhívta az ügyfelet, nyilatkozzon arról, kéri-e tárgyalás tartását. Az eljárás alá vont képviselője a tárgyalás tartására vonatkozó

kérelmet nem terjesztett elő, mire tekintettel a Versenytanács döntését tárgyalás mellőzésével hozta meg.

111. A bírságot a határozat kézhezvételétől számított harminc napon belül kell megfizetni, függetlenül attól, hogy a határozattal szemben keresetet terjesztenek-e elő. A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 110. §-a (1) bekezdésének a) pontja szerint a keresetlevél benyújtásának a döntés végrehajtására nincs halasztó hatálya, az ügyfél azonban a keresetlevélben a döntés végrehajtásának felfüggesztését kérheti. A végrehajtást a kérelem elbírálásáig a Versenytanács nem foganatosíthatja.
112. A Ket. 171. §-ának (4) bekezdése értelmében a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény és egyes kapcsolódó törvények, valamint a miniszteri hatósági hatáskörök felülvizsgálatával összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CLXXIV. törvény (a továbbiakban: Módtv.) 46. §-ával megállapított VIII. fejezetét kell alkalmazni az e rendelkezés hatálybalépésekor (2012. február 1.) még meg nem indult végrehajtási eljárásokra is. Ennek alapján a jelen eljárásban alkalmazható a Ket. 2012. február 1-je óta hatályos 140. §-a is, amelynek (1) bekezdése értelmében a végrehajtást megindító hatóság vagy a bíróság függesztheti fel a végrehajtást. A Ket. 140. §-ának (3) bekezdése szerint a végrehajtást megindító hatóság a kötelezett kérelmére kivételesen akkor függesztheti fel a végrehajtást, ha a kötelezett a felfüggesztésre okot adó, méltányolható körülményt igazolta, és a kötelezettet a végrehajtási eljárás során korábban nem sújtották eljárási bírsággal.
113. A Ket. 138. §-ának (1) bekezdése szerint a pénzfizetési kötelezettségének határidőre eleget nem tevő késedelmi pótlékot köteles fizetni. A (3) bekezdés szerint a késedelmi pótlék mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része. Ennek ellentételezéseként a Tptv. 83. §-ának (5) bekezdése úgy rendelkezik, hogy ha az eljáró versenytanács határozata jogszabályt sértett és ennek következtében az ügyfélnek igénye keletkezik a bírság visszatérítésére, a visszatérítendő összeg után a mindenkori jegybanki alapkamat kétszeres összegének megfelelő kamatot is meg kell téríteni.
114. A bíráságnak a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037557-00000000 számú bírságbevételei számlája javára történő befizetésekor a közlemény rovatban feltüntetendő
 - az eljárás alá vont neve,
 - a versenyfelügyeleti eljárás száma,
 - a befizetés jogcíme (bírság).
115. Az Fttv. 10. §-ának (3) bekezdése alapján a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése miatt a GVH jár el, ha a kereskedelmi gyakorlat a gazdasági verseny érdemi befolyásolására alkalmas.
116. Az Fttv. 11. §-ának (1) bekezdése értelmében a 10. § alkalmazásában a gazdasági verseny érdemi érintettségének megállapításánál – a jogsértéssel érintett piac sajátosságainak figyelembevételével – a következő szempontok irányadóak: a) az alkalmazott kereskedelmi gyakorlat kiterjedtsége, figyelemmel különösen a kommunikáció eszközének jellegére, a jogsértéssel érintett földrajzi terület nagyságára, a jogsértéssel érintett üzletek számára, a jogsértés időtartamára vagy a jogsértéssel érintett áru mennyiségére, vagy b) a jogsértésért felelős vállalkozás mérete a nettó árbevétel nagysága alapján. Az Fttv. 11. §-ának (2) bekezdése szerint a gazdasági verseny érdemi érintettsége minden egyéb körülményre tekintet nélkül fennáll, ha b) a kereskedelmi gyakorlat országos terjesztésű időszakos lap vagy legalább három megyében terjesztett napilap útján valósul meg.

117. A fentiekre tekintettel a Versenytanács megállapította a GVH hatáskörének jelen ügybeni fennálltát, figyelemmel arra, hogy az eljárás alá vont által folytatott kereskedelmi gyakorlat részben országos terjesztésű napilapok útján valósult meg, így alkalmas volt a gazdasági verseny érdemi befolyásolására.
118. A határozat elleni jogorvoslati jogot a Tpvt. 83. §-ának (1) bekezdése biztosítja. A végzéssel szembeni jogorvoslati jog a Tpvt. 72. § (1) bekezdésének a) pontján és 82. §-án alapul.

Budapest, 2012. július 17.

dr. Berki Ádám s.k.
versenytanács tag

Váczai Nóra s.k.
előadó versenytanács tag

Pál Tamás s.k.
versenytanács tag